ASPECTE TEORETICO-PRACTICE: CONCEPTUL DE INEFICIENȚĂ A ACTULUI JURIDIC

Anda OSIPOV, Daniel GARBUZ,

Studenți, anul 1, Facultatea de Drept

CZU: 347.931:347.453

andaosipov@gmail.com,
garbuzdaniel46@gmail.com

În universul complex al dreptului civil, actele juridice sunt temelia relațiilor noastre sociale. Potrivit CC RM Art. 328 [2], ele reprezintă voința noastră exprimată, indiferent dacă este conștientă sau inconștientă, către nașterea, modificarea sau stingerea relațiilor juridice civile.

Acțiunile noastre cotidiene nu sunt doar gesturi oarecare; ele sunt manifestări ale dorinței noastre de a atinge un scop practic, fie că este vorba de a deveni proprietarul unui automobil sau de a lua decizii comerciale complexe [1].

Însă, în universul complicat al legislației, umbrele incertitudinii se strecoară adesea. Conceptul de ineficacitate a actului juridic, provenit din înțelepciunea dreptului german, ne arată că nu toate semnăturile sunt garantate [2].

Într-un efort de modernizare și aliniere cu practicile europene, legislația RM a adoptat conceptul de ineficacitate în 2019, aducând în prim-plan întrebări esențiale despre validitatea și eficiența acțiunilor noastre juridice, urmărind să asigure un cadru mai productiv.

În acest context, teoria ineficacității actului juridic devine o adevărată odisee prin terenuri incerte, căutând răspunsuri într-un labirint de norme și practici. Și totuși, în mijlocul acestui labirint, există o lumină de speranță: posibilitatea de a vindeca un act juridic ineficient, conform principiilor dreptului german, prin intermediul conceptului de „Heilung" [3].

a) Lipsa consimțământului necesar. În astfel de situații, pentru ca un efect juridic să aibă loc, este esențial consimțământul unei terțe părți cu privire la relația juridică, având în vedere patrimoniul acesteia [5]. Imaginează-ți că fiecare semnătură pe un contract are nevoie de acordul unei alte persoane pentru a prinde viață legală. În concordanță cu art. 33 (1) CC RM, lipsa încuviințării anterioare sau ulterioare a autorității tutelare a minorului care a împlinit vârsta de 14 ani, duce la ineficiența unui contract de credit a minorului.

b) Suspans pe termen nedefinit. Prin voința autorului actului juridic, efectul dorit se activează doar în urma unui eveniment viitor și incert. În cazul vânzării unor bunuri de gen, transferul dreptului de proprietate nu operează înainte de individualizarea bunurilor respective [5].

c) Acțiuni fără temei. Actul unilateral neîntemeiat este ca o săgeată aruncată în întuneric. Uneori, voința unei persoane de a schimba cursul lucrurilor este invalidă fără justificarea legală [5]. De la anularea unei donații până la rezoluțiunea nejustificată a unui contract, fiecare gest trebuie să aibă o bază solidă pentru a fi recunoscut legal.

d) Ineficiența subsecventă. Când un act juridic este subordonat unei condiții sau când legea permite retractarea consimțământului dat la încheierea unui contract, acesta poate deveni ineficient ulterior [9].

Ineficiența actului juridic este încă rar întâlnită în practica judiciară autohtonă. Un exemplu recent este litigiul în care, în 26 mai 2020, SRL-ul „Finvest" a acționat împotriva pârâților PF „X" și ÎI „Tomailî Argo" într-o procedură de restructurare și insolvabilitate. Scopul acțiunii a fost constatarea ineficienței unui contract din 2011 de investire în construcție și radierea înregistrării din Registrul bunurilor imobile. Instanța a decis că lipsa unui acord între SRL-ul „Finvest" și PF „X" cu privire la preluarea drepturilor și obligațiilor din contractul inițial cu ÎI „Tomailî Argo"" a determinat ineficiența contractului, dispunând radierea acestuia din Registrul bunurilor imobile.

În practica germană, Curtea Federală de Justiție a confirmat aplicarea ineficienței în cazul unui contract de locațiune modificat fără forma scrisă corespunzătoare. În lipsa acesteia, contractul era ineficient, dar relația contractuală putea fi validată prin efectuarea efectivă a acesteia.

Se propune ca legislația să stabilească că, în cazul în care eficacitatea unui act juridic implică consimțământul a două părți, acesta să fie considerat „ineficient" până la obținerea ambelor consimțăminte, evitând astfel aplicarea nulității în aceste cazuri [2]. Este esențial ca judecătorii și juriștii să înțeleagă distincția corectă între ineficiența actului juridic, nulitatea absolută și nulitatea relativă pentru a evalua adecvat situațiile juridice și a aplica soluțiile legale potrivite.

Introducerea conceptului de ineficiență a actului juridic civil în legislația RM reprezintă un avans important către o mai mare claritate și coerență în aplicarea legii, promovând valabilitatea actelor juridice și limitând nulitatea – un sistem juridic adaptat la cerințele contemporane [4, p. 143].

Referințe:

1. NEUNER, WOLF, LORENZ. *Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts.* § 28, nr. 3, p.330.
2. CAZAC, Octavian. *Ineficacitatea actului juridic [online]. Codul civil Adnotat [citat 12.03.2024]. În: animus.md/adnotari/328/*
3. HOFMANN, Frank. *Skript BGB AT.* Repetitorium Hofmann, Septembrie 2022, nr. 3. [citat 12.03.2024] În: https://www.repetitorium-hofmann.de/pdf/skript-bgb-at.pdf
4. PEPTAN, R. *Valorificarea nulității actului juridic civil.* Modalitățile de validare sau valorificare a actului juridic civil nul. În: Analele Universității „Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu. Seria „Științe Juridice", 2011, nr. 4.
5. ȘARGAROVSCHI, Mariana. *Actul juridic ineficient în contextul noilor reglementări ale codului civil.* In: Revista Institutului Național al Justiției, 2019, nr. 3(50), pp. 43-47. ISSN 1857-2405. [citat 12.03.2024] În: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/43-47_17.pdf

Recomandat
***Vlad BERCU**, magistru, asist. univ.*